

Periodieke preventieve toetsing binnenkort van start

Toezicht op kwaliteit

BEN DE HOOGH

De leden van de NOvAA hebben eind 2002 ingestemd met het instellen van een onafhankelijke toezichthouder voor het beroep van Accountant-Administratieconsulent. Een belangrijke taak voor de Raad van Toezicht is de coördinatie van de kwaliteitstoetsing van kantoren. De 'periodieke preventieve toetsing' gaat binnenkort van start.

De beroepsorganisatie NOvAA vindt het belangrijk dat het vertrouwen in de kwaliteitsmatig hoogwaardige dienstverlening door AA-Accountants niet wordt geschaad. Een van de maatregelen die de NOvAA daarom heeft genomen is het instellen van een onafhankelijk toezichthouder: de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's. Teneinde de Raad van Toezicht ook echt onafhankelijk te kunnen laten functioneren, zijn drie van de vijf raadsleden niet uit het accountantsberoep afkomstig. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter zijn jurist en hebben een groot aantal jaren in de rechterlijke macht gewerkt. Daarnaast heeft één raadslid een ruime ervaring in het openbaar bestuur. De andere twee leden van de Raad zijn AA en kennen, vanuit hun betrokkenheid bij een eigen accountantskantoor, het beroep van Accountant-Administratieconsulent door en door.

PPT

De taak van de Raad van Toezicht is om toezicht te houden op de beroepsuitoefening door Accountants-Administratieconsulenten. Dit doet de Raad door periodiek de kwaliteit van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing op AA-kantoren te toetsen. Daarnaast kan de Raad zelfstandig een onderzoek instellen indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van voor AA's geldende beroepsnormen. Met name van de eerste taak, de periodieke preventieve toetsing (PPT), zullen de in het openbare beroep werkzame Accountants-Administratieconsulenten het nodige kunnen merken. Hun kantoor zal immers minimaal één keer in de zes jaar door toetsers van de Raad worden bezocht. De Raad heeft inmiddels de nodige voorbe-

reidingen getroffen om op korte termijn met die toetsingen te kunnen starten. Daarbij heeft de Raad overigens dankbaar gebruik gemaakt van het vele werk dat in de afgelopen drie jaren al is verricht. Vanaf 2000 heeft de NOvAA immers hard gewerkt aan het invoeren van een systeem van kwaliteitsbeheersing met daarmee verband houdende toetsingen. Met de installatie van de Raad van Toezicht zijn die activiteiten echter stopgezet en zijn de inmiddels vervaardigde documenten en de reeds opgedane ervaringen overgedragen aan de Raad. Hierdoor kon de Raad in feite een vliegende start maken.

Toetsingsdocumenten

Het is voor de Raad van belang dat de toetsingen zo efficiënt, effectief en gestandaardiseerd mogelijk verlopen. Om dit doel te bereiken heeft de Raad de volgende toetsingsdocumenten ontwikkeld:

Oriënterende vragenlijst. Doel van de oriënterende vragenlijst is om de toetsers reeds voor aanvang van de toetsing een gedetailleerd beeld te geven van het

Mr. B. de Hoogh is voorzitter van de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's

Teneinde de Raad van Toezicht ook echt onafhankelijk te kunnen laten functioneren, zijn drie van de vijf raadsleden niet uit het accountantsberoep afkomstig.

te toetsen kantoor en het daar aanwezige systeem van interne kwaliteitsbeheersing. Een kantoor dat voor toetsing is geselecteerd dient de oriënterende vragenlijst daarom geruime tijd voor aanvang van de toetsing in te vullen en te retourneren aan het secretariaat van de Raad.

Toetsingsprogramma's. Doel van de toetsingsprogramma's is om te bewerkstelligen dat de toetsers een geselecteerd dossier op een gelijke wijze toetsen en beoordelen. Voor dit doel zijn daarom afzonderlijke toetsingsprogramma's ontwikkeld voor samenstellings-, beoordelings- en controleopdrachten. In de diverse toetsingsprogramma's is voorts voor een aantal werkzaamheden aangegeven of een bepaald aspect door een toetsers als 'licht' of als 'zwaar' moet worden aangemerkt.

Rapportageformulieren. Na afloop van een toetsing brengen de toetsers verslag uit aan het getoetste kantoor en aan de Raad. Ten behoeve van een uni-

Om de informatievervalsing aan de AA's op dit punt zo optimaal mogelijk te doen zijn, zal de Raad medio april 2003 een eigen website openen: www.rvtbaa.nl

forme rapportage aan de getoetste kantoren heeft de Raad een aantal rapportageformulieren ontwikkeld. Met behulp van deze formulieren kunnen de toetsers hun bevindingen en conclusies op een dusdanige wijze vastleggen dat verdere verwerking door het secretariaat van de Raad op gestandaardiseerde wijze kan geschieden.

Procedurebeschrijvingen. Om de toetsers verder te ondersteunen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden is een aantal werkzaamheden en/of handelingen verder uitgewerkt. Zo is er onder meer een procedurebeschrijving voor het selecteren van dossiers, het beoordelen van de naleving van de voorschriften in het kader van permanente educatie en het bepalen van het uiteindelijke oordeel over het getoetste systeem van interne kwaliteitsbeheersing. Met behulp van deze toetsingsdocumenten wordt, naar de mening van de Raad, bewerkstelligd dat zowel de toetsers als de getoetste kantoren zich vooraf een duidelijk beeld kunnen vormen omtrent de inhoud van een uit te voeren toetsing. Om de informatievervalsing aan de AA's op dit punt zo optimaal mogelijk te doen zijn, zal de Raad medio april 2003 een eigen website openen (www.rvtbaa.nl), waar AA's de meest recente versie van de diverse toetsingsdocumenten kunnen raadplegen. Nadere informatie hierover zal in een later stadium bekend worden gemaakt.

Toetsers

De Raad van Toezicht heeft, op grond van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing, de plicht om minimaal één keer in de zes jaar bij een AA-kantoor een toetsing uit te voeren. Een globale schatting van het aantal te toetsen kantoren leert dat

er, rekening houdend met de mogelijkheid van accreditatie, circa 1500 kantoren door de Raad getoetst zullen moeten worden. Ieder jaar zullen er dus ongeveer 250 kantoren door een toetsingsteam, bestaande uit minimaal twee AA's, bezocht worden. Door dit grote aantal toetsingen heeft de Raad ook behoefte aan een groot aantal toetsers. Gelukkig hebben veel AA's kenbaar gemaakt dat zij bereid zijn om als toetsers te fungeren. Niet iedere AA kan echter zomaar als toetsers optreden. Er dient aan een aantal formele vereisten te worden voldaan: de AA moet minimaal vijf jaar in het openbaar accountantsberoep werkzaam zijn of ten hoogste drie jaar uit dit beroep zijn teruggetreden. Daarnaast mag de AA in de afgelopen vijf jaren niet door de tuchtrechter zijn veroordeeld en moet hij een door de Raad te verzorgen eendaagse cursus volgen waarin de inhoud en achtergronden van de periodieke toetsingen nader worden uiteengezet. Inmiddels is de eerste groep toetsers opgeleid en wordt binnenkort een volgende groep AA's voor de cursus uitgenodigd. Ervaring en kwaliteit staan bij de Raad voorop. Dat betekent dat de Raad de door hem opgeleide toetsers eerst een aantal toetsingen laat meelopen met toetsers die reeds de nodige ervaring op dit gebied hebben opgebouwd. Een dergelijk uitgangspunt betekent dat het aantal opgeleide toetsers in 2003 nog maar geleidelijk zal toenemen. De Raad verwacht in 2004 zijn volledige toetsingscapaciteit te kunnen inzetten.

Ervaringen

Eind 2002 heeft een aantal 'pilot'-toetsingen plaatsgevonden. Tijdens deze toetsingen, waarvoor een tiental kantoren zich vrijwillig had aangemeld, stond het beoordelen van de werkbaarheid van de door de Raad ontwikkelde formulieren en procedures centraal. Mede naar aanleiding van de bevindingen uit deze 'pilots' zijn de toetsingsformulieren inhoudelijk aangepast. Voorts is uit de toetsing bij de tien kantoren een beeld ontstaan van de zwakke punten die

De Raad van Toezicht heeft de plicht om minimaal één keer in de zes jaar bij een AA-kantoor een toetsing uit te voeren.

tijdens een toetsing kunnen worden aangetroffen. Dit beeld, dat door het geringe aantal waarnemingen zeker niet representatief mag worden geacht, wijkt vooralsnog niet wezenlijk af van hetgeen bij vergelijkbare toetsingen bij andere organisaties (zoals het NIVRA) naar voren kwam. De documentatie in het dossier blijkt een voortdurend punt van aandacht: het (schriftelijk) vastleggen van opdrachtbevestiging-

gen, het gebruik van geautoriseerde werkprogramma's, het documenteren van het uitvoeren c.q. het niet-volledig uitvoeren van werkprogramma's, het toepassen van kruisverwijzingen, het vastleggen van het besteden van aandacht aan gebeurtenissen na balansdatum, het gebruiken van een bevestiging bij de jaarrekening, het opnemen van een besprekingsverslag en het toepassen van een afwerkingsmemorandum. In de 'pilot' kwam naar voren dat de getoetste kantoren zich door de druk van de dagelijkse werkzaamheden hadden laten verleiden tot het minder documenteren van hun werkzaamheden. De Raad wijst er met nadruk op dat het (mede gelet op het bepaalde in artikel 19 van de Gedrags- en Beroepsregels) van groot belang is dat de Accountant-Administratieconsulent zijn verrichte werkzaamheden zodanig schriftelijk vastlegt dat op aanvaardbare wijze een goed beeld van de uitvoering kan worden verkregen.

Accreditatie

Op grond van de verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing heeft de Raad de bevoegdheid om het systeem van interne kwaliteitsbeheersing van koepelorganisaties te accrediteren. In geval van accreditatie zal de Raad zich beperken tot het beoor-

delen van de opzet en werking van het geaccrediteerde systeem en zal de Raad zelf geen toetsingen uitvoeren bij kantoren van de desbetreffende koepelorganisatie. Door de accreditatie wordt voorkomen dat meerdere organisaties bij hetzelfde accountants-

In de 'pilot' kwam naar voren dat de getoetste kantoren zich door de druk van de dagelijkse werkzaamheden hadden laten verleiden tot het minder documenteren van hun werkzaamheden.

kantoor een toetsing komen uitvoeren. Hiermee worden niet alleen kosten bespaard, maar wordt ook een onnodig beslag op toetsers voorkomen. Op dit ogenblik worden over accreditatie besprekingen gevoerd met zowel NIVRA als SRA.

Vorbereiding

De voorbereiding van de toetsingen verkeert nu in een vergevorderd stadium. Mede dankzij het voorwerk dat reeds was verricht en het enthousiasme van de vele AA's die bereid zijn zich voor de toetsing in te zetten, kan de Raad al binnen een half jaar na zijn installatie met de toetsingen van start gaan. **AA**